

Svar på remiss Förslag till skötselplan för Nämndöskärgårdens nationalpark och Långviksskärs naturreservat

Till: Naturvårdsverket registrator@naturvardsverket.se

Ärendenummer NV02554-18

Saltsjön Mälarens Båtförbund, SMBF, som organiserar över 250 båtclubbar och 47 000 fritidsbåtsägare i Storstockholmsregionen, lämnar härmed synpunkter på Förslag till skötselplan för Nämndöskärgårdens nationalpark och Långviksskärs naturreservat.

Sammanfattning

- Saltsjön Mälarens Båtförbund, SMBF, förordar att det antas skötselplan för den blivande Nämndöskärgårdens nationalpark och Långviksskärs naturreservat.
- Genom att lägga ut bojar i vikar för svajförtöjning, och i naturhamnar för förtöjning mot land, kan naturvärden tas tillvara. Sådana bojar bidrar till att undvika användning av ankare och på så sätt skydda känsliga bottnar.
- Genom att anlägga fasta förtöjningsanordningar i land i naturhamnar kan viktiga naturvärden skyddas samtidigt som säkerheten ökar. Då kan förtöjning med bergskilar, som skadar berget, undvikas, samtidigt som buskar och martallar kan slippa användas för förtöjning av båtar.
- För att undvika övergödning och nedskräpning i naturen bör fler toaletter än vad som finns i dag anläggas i naturhamnar.
- Möjligheten för fritidsbåtar att kunna tömma toatankar inom, eller i närheten av, nationalparken måste säkerställas.
- Information om känsliga områden, till exempel känsla sjöbottnar, bör finnas tillgängliga i sjökort och plottrar, vilket inte är fallet i dag.
- Åtgärder vidtas för att i känsliga områden minimera svallvågor, buller och avgaser.
- Olika aktörer och intressenter kan på olika sätt bidra till en utveckling av nationalparken. Vi ser positivt på de möjligheter till samverkan som planen öppnar för.

Motivering

Saltsjön Mälarens Båtförbund instämmer i förslaget att skapa en marin nationalpark i området och att namnet ska vara Nämndöskärgårdens nationalpark.

Vi vill framhålla vikten av att göra nationalparksområdet tillgängligt även framöver. Flertalet av de som bevistar området gör det med egen fritidsbåt. För att göra det möjligt att värna naturen, och samtidigt öppna upp för fler att besöka området, är det viktigt att viss service kan upprätthållas. Det handlar bland annat om tillgång till toaletter i land, och om naturvänliga sätt att förtöja.

Näringstillförsel

De flesta fritidsbåtar saknar toalett ombord, till exempel styrpulpbåtar och kanoter. För att undvika nedskräpning och näringstillförsel är det viktigt att de som kommer med egen båt eller kajak kan erbjudas miljövänliga toalettmöjligheter på populära platser, som till exempel utvalda naturhamnar. Toaletter som direkt komposterar avfall läcker oundvikligen näringsämnen till

naturen. Hantering av tunnor är sannolikt mindre intressant ur hanteringssynpunkt. Toaletter av typ "bajamajor" med en tät tank som sug töms vid behov kan vara värt att överväga, och om tankarna är tillräckligt stora kan det sannolikt räcka med en tömning per säsong.

De båtar som är bobara, och har inbyggd toalettank, har behov av att kunna tömma tanken. Vi ser gärna att det inom, eller i direkt anslutning till, nationalparken skapas möjligheter att tömma båtars toatankar.

Fartgränser

Grumling och svall kan uppstå på grund av sjöfart och orsaka skador. Väder och större fartyg torde dock stå för merparten av sådan påverkan. Att införa begränsningar eller restriktioner i vissa skyddsvärda områden kan därför vara nödvändigt.

I underlaget föreslås en sänkning från dagens 7 knop till 5 knop i vissa områden. Bland annat står det så här: *"Sänkningen av tillåten hastighet motiveras med att buller över och under ytan samt även utsläpp av avgaser är större med högre hastighet."* Vi ifrågasätter riktigheten i detta påstående. Vi vill att eventuella restriktioner ska inrikta sig på resultat: att minska svall, buller och avgaser. Vissa farkoster kan ge mindre svall och mindre buller vid något högre hastighet.

Vi motsätter oss inte en sänkning till 5 knop i vissa känsliga områden då det kan bidra till att minska svall och andra störningar. Vi vill dock framhålla att olika farkoster har olika förmåga att orsaka grumling eller buller. Ett större fartyg 100 meter från land orsakar sannolikt större skada än en mindre motorbåt/vattenskoter som färdas långsamt närmare land. Det är också så att en motorbåt som planar orsakar mindre svall än om samma båt färdas långsamt, och använder mindre bränsle per distans. Detta bör beaktas i det fortsatta arbetet med eventuella nya bestämmelser om fartbegränsningar.

I Finland finns bestämmelser som anger att båtar ska framföras på ett sådant sätt att svallvågor minimeras, utan att någon fartgräns anges. Motsvarande regler bör prövas även här.

Bojar kan skydda berg och växtlighet

För att skydda särskilda känsliga havsbottnar från att skadas av ankring kan fasta svajbojar placeras i vissa frekvent besökta vikar. Sådana bojar för svajförtöjning har med framgång använts av Skärgårdsstiften vid Nåttarö. Svajbojar kan helt eliminera skador som släpande ankarkättingar kan göra på känslig havsbotten.

Där det finns känslig botten i anslutning till naturhamnar kan också bojar vara ett alternativ till ankring och förtöjning mot land. Sådana bojar är ett miljövänligt och säkert alternativ när fritidsbåtar lägger till i naturhamnar.

Förtöjning av fritidsbåtar i naturhamnar sker i vissa fall med hjälp av bergskilar, eller i mindre träd/buskar, om inga bättre alternativ finns. För att undvika skador i berghällar och skydda växtligheten kan fasta förtöjningsringar i land/berg vara ett bra alternativ. Sådana fasta förtöjningar skulle kunna anläggas med utplacerade större naturstenar (likande bojsten) med en fastgjord ring för förtöjning. Sådana förtöjningsplatser i anslutning till vattenlinjen, och utplacerade vid frekventerat besökta naturhamnar, skulle vara ett bra skydd mot skador på naturen, och samtidigt öka säkerheten för besökare.

Information

Om det ska vara möjligt för fritidsbåtar och andra farkoster att följa de regler som gäller för de aktuella områdena måste information om detta vara lätt tillgänglig. Utan tillgång till information vet inte båtförare om de begår en eventuell regelöverträdelse. Motsvarande gäller om Kustbevakning eller annan myndighet ska kunna notera eventuella överträdelser.

Ett sätt att sprida information om känsliga områden där det kan råda hastighetsgränser eller tillträdesförbud kan därför vara i sjökort. Detta gäller såväl tryckta sjökort (till exempel båtsportkort) och digitala sjökort som finns tillgängliga i plottrar, mobiltelefoner eller datorer/plattor av olika slag.

Framtida drift

Vi vill framhålla vikten av att kontinuerligt och långsiktigt bibehålla, och vid behov utöka, service till de som besöker nationalparken. Det gäller till exempel toaletter, tömningsstationer och förtöjningsanordningar av olika slag.

Delaktighet i förvaltningen

I remissen nämns möjligheten att involvera olika intressenter i den framtida förvaltningen. En bred samsyn i frågor som rör till exempel regleringar och skötsel av området kan på ett framgångsrikt sätt bidra till att främja syftet med nationalparken. Respekt för regler och restriktioner ökar om det finns en samsyn mellan intressenter. Vi från Saltsjön Mälaren Båtförbund vill gärna bidra till en sådan delaktighet och samsyn.

Detta är SMBF

Saltsjön-Mälarens Båtförbund (SMBF) är en sammanslutning av över 250 båtklubbar med nästan 47 000 medlemmar inom Stockholms och Uppsala län. SMBF är det största av 27 regionala förbund inom Svenska Båtunionen (SBU). Vi värnar en levande skärgård och verkar för ökad säkerhet till lands och till sjöss.

Bromma den 29 augusti 2024

Hans Johansson,
Ordförande SMBF

Kontakt: kansli@smbf.org 076-943 15 88 <https://smbf.org/>